

'Quickscan natuurtoets nieuw landgoed Hoogeveen'

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets nieuw landgoed Hoogeveen'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09435

Status: Definitief rapport

Datum: 1 februari 2010

Auteur: M. A. (Martin) Heinen

Veldonderzoek: M. A. (Martin) Heinen, M. (Marco) van der Sluis

Eindredactie: I. (Iwan) Veeman

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon: Mevrouw J. H. de Vries

EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2010)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Heinen, M.A. (2010). 'Quickscan natuurtoets nieuw landgoed Hoogeveen'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-435. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet.....	1
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Flora	5
3.3	Zoogdieren	5
3.4	Broedvogels.....	7
3.5	Amfibieën.....	8
3.6	Reptielen	8
3.7	Dagvlinders.....	9
3.8	Overige soorten	9
4	Ecologische paragraaf.....	10
5	Geraadpleegde bronnen.....	11

Bijlage

I	Inrichtingsplan
II	Instandhoudingdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Dwingelderveld'
III	Wettelijk kader

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevrouw J.H. de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de geplande aanleg van een nieuw landgoed ten noorden van Hoogeveen. De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet in conflict zijn met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000 - gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Het gebied is gelegen in een ecologische verbindingzone. Het naastgelegen Spaarbankbos maakt onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. De aard van de plannen (realisatie van een landgoed) leidt naar verwachting niet tot een negatief effect op het functioneren van de EHS. De voorgestelde plannen met ruimte voor bos, heischrale milieus en water kunnen zelfs een positieve bijdrage aan de EHS leveren.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied bestaat uit een perceel intensief grasland begrensd door een boscomplex, houtsingels met ondiepe sloten en een verharde weg met een watervoerende bermstoot. Het boscomplex, houtsingels en sloten blijven onaangetast bij uitvoering van de plannen.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In het plangebied zijn geen beschermde planten aangetroffen of te verwachten;
- In de aanwezige bomen in de houtsingels en het aangrenzende deel van het boscomplex zijn geen potentieel geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De voorgenomen plannen hebben geen nadelige gevolgen op vlieg- en/of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van middelhoog beschermde Eekhoorn aangetroffen. Er zijn in het aangrenzende boscomplex wel nesten en vraatsporen aangetroffen. De soort gebruikt dit bos als vaste verblijfplaats en foerageergebied, maar het plangebied zelf niet;
- Op ca. 500 meter afstand van het plangebied is een bewoonde hoofdburcht aanwezig van de strikt beschermde Das. Belangrijk foerageergebied van deze soort is ten noorden en oosten van het plangebied aanwezig. Het plangebied zelf wordt beschouwd als marginaal foerageergebied van Das;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten;
- In het Spaarbankbos zijn territoria aanwezig van broedvogels met jaarrond beschermde nesten (Buizerd, Boomvalk, Torenvalk, Bosuil en Ransuil). Deze soorten gebruiken het plangebied zeer waarschijnlijk als foerageergebied;
- Kievit, Scholekster en Wulp komen mogelijk als broedvogel voor in het plangebied. Het gebied is voor overige broedvogels vrijwel ongeschikt. In de randen van het plangebied kunnen algemene soorten verwacht worden van bos en struweel;
- Voortplanting en overwintering van laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander is te verwachten langs de randen van het plangebied in perceelsloten, begroeiing en strooisellaag;
- In de noordostrand van het plangebied is potentieel geschikt biotoop aanwezig voor Levendbarende hagedis;
- Er zijn geen beschermde ongewervelden en vissen aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben op middelhoog en strikt beschermde soorten en vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats. Het nieuwe bestemmingsplan wordt op het punt van vigerende natuurwet- en regelgeving uitvoerbaar geacht;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Als in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. De Houtduif kan broeden tot half november;
- Het is aan te bevelen om op de grens met het Spaarbankbos geen raster te plaatsen zodat aanwezige zoogdieren vrij gebruik kunnen maken van het plangebied;

- Het verdient aanbeveling om werkzaamheden aan watergangen - vanuit het oogpunt van amfibieën - bij voorkeur buiten de periode van maart tot en met 15 augustus uit te voeren. De minst schadelijke periode is september-oktober. Ook in de overwinteringsperiode (half november - februari/maart), zijn amfibieën kwetsbaar;
- Ten aanzien van Levendbarende hagedis is het aan te bevelen de voedselrijke bovenlaag rondom het toekomstige ven te verwijderen, zodat er zich een heideachtige vegetatie kan ontwikkelen. Tevens is het aan te bevelen open, zonnige plaatsen te creëren voor onder andere hagedissen en insecten;
- Het is wenselijk het nieuw aan te planten bos te beplanten met streekeigen, inheems plantmateriaal dat kenmerkend is voor het Zomereiken-berkenbos. Tevens zal de aanplant van inheemse besdragende heesters de foerageermogelijkheden voor vogels en Das vergroten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevrouw J.H. de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de geplande aanleg van een nieuw landgoed ten noorden van Hoogeveen.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van een herziening van het bestemmingsplan, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied bevindt zich ten noorden van Hoogeveen (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit een perceel intensief grasland begrensd door het Spaarbankbos, houtsingels met ondiepe sloten en de verharde Wijsterseweg met berm en een watervoerende bermsloot. Het boscomplex, houtsingels en sloten blijven onaangetast bij uitvoering van de plannen. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Er zijn plannen om in het plangebied een landgoed te realiseren. Grenzend aan het bestaande bos wordt nieuw bos aangelegd met open plekken en een ven of poel. Het bouwblok wordt op een afstand van ca. 250 meter van het Spaarbankbos gerealiseerd. Ten zuiden van het bouwblok zijn twee weilanden omgeven door singels gepland (zie bijlage I).

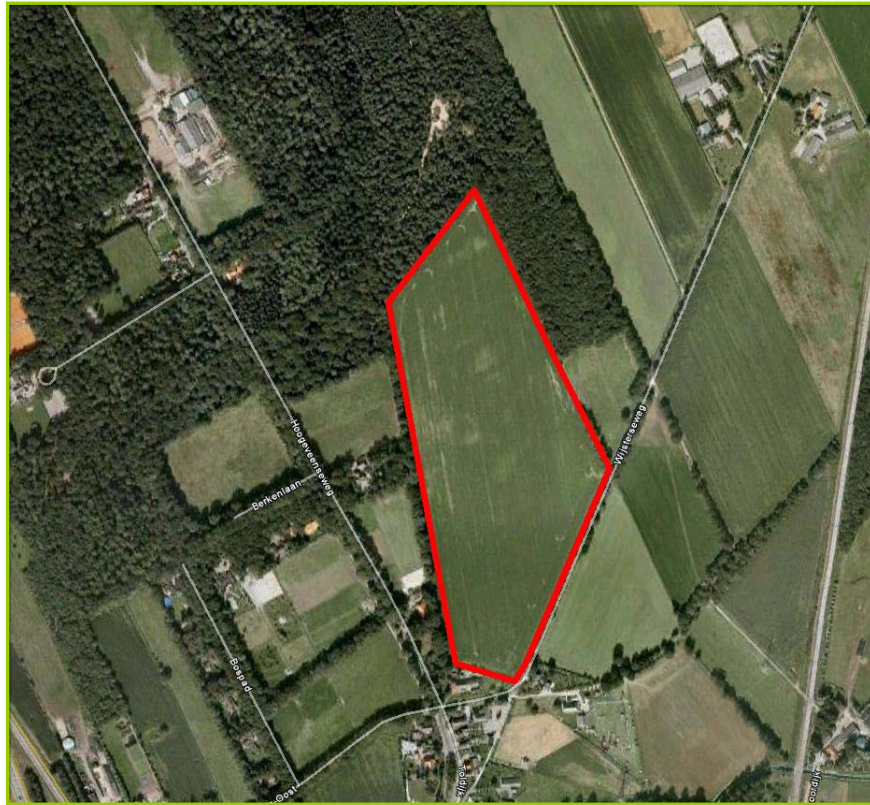
1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één veldbezoek op 9 oktober 2009 en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep van het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassingsmaatregelen) en compenserende maatregelen eventueel nodig zijn om de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten te garanderen.

Figuur 1: Kaart met de situering van het plangebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: Google Earth, 2009.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn opgenomen;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet

Natura 2000-gebied

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten. Plannen of projecten in, of in de nabijheid van, een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van de instandhoudingsdoelstellingen kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

In de directe nabijheid van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied is het Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied 'Dwingelderveld', gelegen op een afstand van meer dan 5 kilometer.

Het Dwingelderveld is een uitgestrekt heideterrein en herbergt uitgestrekte vochtige heidegebieden, hoogveenvennen, zure en zwakgebufferde vennen, oude eikenbossen, hoogveen, droge heide, stuifzanden en jeneverbesstruwelen. De Boswachterij Dwingeloo bestaat uit bossen die begin twintigste eeuw zijn aangeplant op stuifzand en heide. In de bossen liggen diverse vennetjes en heidevelden. Het Lheebroekerzand is een zeer afwisselend stuifzandgebied met bos, heide en jeneverbesstruweel. De Anserdennen is een heuvelachtig deel waar gemengd bos, heide en vennen op voormalig stuifzand voorkomen. In bijlage II is een lijst opgenomen met alle soorten en habitattypen, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen.

Gezien de aard van de activiteiten, het ontbreken van een ecologische relatie, de grote afstand en de barrièrewerking door tussenliggend open agrarisch gebied en infrastructuur zijn negatieve effecten op habitattypen, Habitatrichtlijn- of Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied niet aan de orde. Het plangebied is ook niet geschikt als biotoop voor genoemde habitattypen en soorten.

Beschermde Natuurmonument

Binnen een straal van 5 kilometer van het plangebied bevinden zich geen Beschermde Natuurmonumenten. De voorgenomen plannen hebben dan ook geen effecten op dergelijke gebieden.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) opgesteld en zijn ondermeer ganzenfoerageer- en weidevogelgebied aangewezen.

Volgens de kaart 'Concretisering EHS' uit de Atlas van Drenthe (2008) ligt het plangebied in een ecologische verbindingszone, maar het is nog geen Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het is ook geen robuuste verbindingszone. De spelregels van de EHS gelden (nog) niet voor dit gebied. Ecologische verbindingszones komen volgens de Provincie Drenthe als EHS op kaart als ze voldoende ingevuld en uitgewerkt zijn.

De ecologische verbindingszones zijn essentieel in de EHS. Ze verbinden gebieden waardoor de ecologische kwaliteit van de gebieden en de draagkracht toeneemt.

Levensgemeenschappen van planten en dieren kunnen zich beter handhaven en ontwikkelen. Ecologische verbindingszones zijn regionale verbindingszones die vooral gebruik maken van bestaande landschapsstructuren.

Ook enkele beekdalen (zoals in deze situatie het dal van het Oude Diep) zijn aangewezen als ecologische verbindingszone. Hier is versterking van het karakter van het beekdal belangrijk, zodat dieren en planten een geschikt leefgebied hebben en migratiemogelijkheden. Het gaat om de beek en andere structuren die samenhang geven binnen een beekdal; zowel in de lengterichting van de beek als dwars op de beek. De verbindingszones in deze beekdalgebieden zijn vochtig en nat en bosachtig van aard.

Het naast het plangebied gelegen Spaarbankbos maakt wel onderdeel uit van de EHS.

De aard van de plannen (realisatie van een landgoed) leidt naar verwachting niet tot een negatief effect op het functioneren van de EHS. De voorgestelde plannen met ruimte voor bos, heischrale milieus en water kunnen zelfs een positieve bijdrage aan de EHS leveren.

Overige natuurwaarden

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied met specifieke natuurwaarden buiten de EHS (Provinciaal Omgevingsplan, Drenthe 2006). Er is geen invloed op specifieke natuurwaarden buiten de EHS te verwachten.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 15 december 2009 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en bedreigde (Rode Lijst) soorten. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 'Geraadpleegde bronnen') en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. Er zijn aanvullende gegevens over Das, Eekhoorn en broedvogels verkregen van de Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe (contactpersoon de heer H.A. Moorlag). Relevante waarnemingen zijn vermeld bij de beschrijvingen van de soortgroepen.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortgroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage III.

3.2 Flora

Het plangebied bestaat intensief grasland begroeid met voornamelijk Engels raaigras. De houtsingels langs de rand van het plangebied zijn floristisch gezien interessanter onder andere met oude eiken, Pijpenstrootje, Dophei en Hulst. In de aangrenzende rand van het Spaarbankbos komt onder andere Hulst, Smalle en Brede stekelvaren, Gewone eikvaren, Rankende helmbloem en Wilde kamperfoelie voor.

Volgens gegevens van het Natuurloket zijn de kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen (X228/Y528 en X228/Y529) slecht onderzocht op flora (Natuurloket, 6 januari 2010). Er zijn drie middelhoog beschermde soorten en twee Rode Lijstsoorten bekend uit het kilometerhok X228/Y528. De Atlas van de Drentse Flora (Werkgroep Florakartering Drenthe 1999) vermeldt eveneens drie middelhoog beschermde planten van uit de omgeving van het plangebied (onder andere Kleine en Ronde zonnedaauw en Jeneverbes). De zonnedaauwsoorten en Moeraswolfsklauw zijn Rode Lijstsoorten die bekend zijn van heideterreinen uit de directe omgeving, onder andere het heideterrein ten westen van de Spaarbankhoeve (bron: www.waarneming.nl).

Er zijn in het plangebied zelf geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn en zodoende strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van LNV. Daarnaast kunnen er mitigerende of compenserende eisen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. In de bomen in de bosrand grenzend aan het plangebied zijn geen ruimten/holten aangetroffen die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Bebouwing ontbreekt geheel.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De randen van het plangebied dienen mogelijk als vliegroute en foerageergebied van Laatzvlieger en Gewone dwergvleermuis. Als gevolg van de plannen zullen de bosrand en de lijnvormige elementen gehandhaafd blijven en het areaal bos(rand) worden uitgebreid. Er is dan ook geen aanleiding te veronderstellen dat de migratiemogelijkheden van vleermuizen worden geschaad.

Potentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is in deze situatie niet het geval, omdat het plangebied gezien de geringe omvang en de terreingesteldheid niet onmisbaar is. In de toekomstige situatie zal het plangebied meer geschikt worden als foerageergebied voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van meer structuren.

Overige zoogdieren

Eekhoorn

Het plangebied is gecontroleerd op verblijfplaatsen van de middelhoog beschermde Eekhoorn (FFW tabel 2). De soort is er niet aangetroffen. Er zijn in het direct aangrenzende Spaarbankbos vraatsporen gevonden die duiden op de aanwezigheid van deze soort. In het Spaarbankbos en het bos van de familie Moret kwamen in 2007 ca. 60 eekhoornnesten voor (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe). Het bosareaal blijft gehandhaafd en wordt volgens de plannen uitgebreid, waardoor er geen schade optreedt aan Eekhoorn.

Das

In het direct aangrenzende deel van het Spaarbankbos is tijdens het veldonderzoek van 15 december 2009 een oude, buiten gebruik geraakte burcht aangetroffen van Das. Er zijn bij deze burcht geen recente sporen aangetroffen van bewoning. Uit informatie van de Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe blijkt dat op meer dan 500 meter afstand van het plangebied een bewoonde hoofdburcht aanwezig is. Tevens bevindt zich op nog grotere afstand van het plangebied een bijburcht die in 2009 werd bewoond door een Vos met jongen¹.

In het plangebied zijn in het geheel geen aanwijzingen gevonden die duiden op terreingebruik. Het is bekend dat buiten het plangebied, ten noorden en ten oosten van het Spaarbankbos belangrijk foerageergebied van Das is (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe). Het plangebied kan daarentegen worden beschouwd als marginaal foerageergebied van Das.

De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op foerageergebied van Das en het voortbestaan van de op 500 meter afstand gelegen hoofdburcht. Na inrichting worden de foerageermogelijkheden voor Das juist beter.

Overige zwaarder beschermde zoogdiersoorten worden niet in het plangebied verwacht.

Laag beschermde zoogdieren

Binnen het plangebied is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdiersoorten aanwezig of te verwachten, namelijk Bosspitsmuis spec., Rosse woelmuis, Egel, Ree, Mol, Vos, Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis, Haas en Konijn. Overigens geldt voor genoemde laag beschermde soorten in deze situatie automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor verbodsbepalingen niet worden overtreden. Het is aan te bevelen om op de grens met het Spaarbankbos geen raster te plaatsen zodat aanwezige zoogdieren vrij gebruik kunnen maken van het plangebied.

¹ Vos is een laag beschermde diersoort (FFW tabel 1).

3.4 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek (buiten het broedseizoen van de meeste soorten) in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Door recente veranderingen binnen de Flora- en faunawet is er een aangepaste lijst met vogelsoorten waarvan de nesten en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van broedvogels als uilen en roofvogels, maar ook de Huismus staat op de aangepaste lijst. Tijdens het veldonderzoek is specifiek gelet op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van soorten die genoemd worden in deze nieuwe lijst.

Buizerd

In de aangrenzende bosrand van het Spaarbankbos is tijdens het veldbezoek van 15 december jl. een oud nest aangetroffen van Buizerd. In 2009 is op ca. 400 meter afstand van het plangebied een territorium aanwezig (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe).

Boomvalk

Op ca. 400 meter van het plangebied wordt niet jaarlijks een territorium van Boomvalk vastgesteld. De laatste jaren is de soort echter niet meer aangetroffen (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe).

Torenvalk

Een paar torenvalken broedt niet elk jaar in het noordoostelijk en oostelijk deel van het Spaarbankbos (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe).

Bosuil

In het bos aan de oostgrens van het plangebied is tijdens het veldbezoek van 15 december 2009 een nestkast voor Bosuil aangetroffen. In 2008 zijn op diverse locaties in het Spaarbankbos waarnemingen gedaan van roepende bosuilen (www.waarneming.nl). Op ca. 600 meter afstand van het plangebied is in 2009 een territorium van Bosuil vastgesteld (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe).

Ransuil

Op ca. 100 meter afstand van het plangebied is een territorium van Ransuil aanwezig (bron: Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe).

Effecten op broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Het plangebied wordt zeer waarschijnlijk als foerageergebied gebruikt door verschillende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Vanwege de grote afstand van de geplande bebouwing tot de huidige bosrand en de geplande bosaanleg in het noordelijk deel van het plangebied worden er geen negatieve effecten verwacht op aanwezige broedvogels met jaarrond beschermde nesten.

Overige soorten

Kievit, Scholekster en Wulp komen mogelijk als broedvogel voor in het plangebied. Het gebied is voor overige broedvogels vrijwel ongeschikt. In de aangrenzende bosranden buiten het plangebied kunnen algemene soorten verwacht worden als Houtduif, Zwartkop, Heggenmus, Winterkoning, Merel, Tuinfluiter, Grote bonte specht, Boomkruiper, Staartmees, Koolmees, Pimpelmees, Tjiftjaf, Roodborst, Zwarte kraai, Gaai en Vink.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen

geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Wanneer in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedsfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot half november.

3.5 Amfibieën

Algemene soorten

In het plangebied is alleen in de bermsloot en een deel van een perceelsloot permanent oppervlaktewater aanwezig. Voortplanting van algemene laag beschermde Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (FFW tabel 1) kan hier beperkt plaatsvinden. De strooisellaag en begroeide randen van het plangebied zijn geschikt als overwinteringsbiotoop voor deze soorten.

Poelkikker en Heikikker

Op ca. 600 meter afstand van het plangebied zijn in het kilometerhok 227/529 de dichtstbijzijnde voortplantingsplaatsen van de strikt beschermde Poelkikker en Heikikker (FFW tabel 3) aangetroffen. Het betreft een ven op een heideterrein ten westen van de Spaarbankhoeve (De Vries & Van den Brandhof 2006). Poelkikkers en Heikikkers overwinteren voor een belangrijk deel op het land in ruigtes en in de strooisellaag van struwelen en bossen. Geschikt overwinteringsbiotoop is in de directe omgeving van die populaties aanwezig in de vorm van het Spaarbankbos. Tevens is de afstand tot het plangebied groot. Overwintering van beide soorten is dan ook niet te verwachten in het plangebied.

Effecten

Het verdient aanbeveling om bij werkzaamheden rekening te houden met aanwezige amfibieën. Werkzaamheden aan watergangen dienen - vanuit het oogpunt van amfibieën - bij voorkeur buiten de periode van maart tot en met 15 augustus plaats te vinden. De minst schadelijke periode is september-oktober. Gedurende de voortplantingsperiode, die zich volledig afspeelt in het water, zijn amfibieën kwetsbaar. Er zijn dan eisnoeren, eiklompjes en larven aanwezig.

Ook in de overwinteringsperiode (half november - februari/maart), zijn amfibieën kwetsbaar. De dieren zijn dan immobiel en dus niet in staat om te vluchten. De amfibieënsoorten Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander overwinteren over het algemeen op het land.

Overigens geldt voor (de aanwezige) tabel 1-soorten in deze situatie automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor verbodsbepalingen niet worden overtreden.

3.6 Reptielen

Het Natuurloket meldt voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen de aanwezigheid van één juridisch zwaarder beschermd reptiel, niet zijnde een Habitatrichtlijn- of Rode Lijstsoort. Het betreft hier de in Nederland meest algemeen voorkomende reptiel, de Levendbarende hagedis².

Het voorkeursbiotoop van Levendbarende hagedis is vochtige heide met Dopheide, Pijpenstrootje en met opslag van berk en Grove den. De soort komt ook voor in lijnvormige landschapselementen zoals bosranden, wegbermen en houtwallen. Binnen het kilometerhok zijn een heideveldje en zonnige zuidranden van bossen potentieel geschikt voor deze soort. De voedselarme perceelsrand in het noordoosten van het plangebied is ook potentieel geschikt voor Levendbarende hagedis. Volgens het inrichtingsplan is in deze hoek een ven met open vegetatie gepland. Dit heeft een positief effect op de soort, mits er sprake is van een voedselarme situatie. Het is daarom aan te bevelen de voedselrijke bovenlaag rondom het toekomstige ven te verwijderen, zodat er zich een structuurrijke, heideachtige vegetatie met zonnige plaatsen kan ontwikkelen.

² Recent is de levendbarende hagedis met de status "gevoelig" op de Rode Lijst gekomen.

3.7 Dagvlinders

De strikt beschermde Veenbesparelmoervlinder (FFW tabel 3) is bekend van nabijgelegen vennen in het Spaarbankbos (Van Swaay & Wallis de Vries 2000; De Vries 2007). Het betreft een kleine populatie die uitsluitend gebonden is aan vennen met hoogveenontwikkeling, omgeven door bos. De vlinder is een typische soort van levend hoogveen met een enigszins mesotroof karakter. Buiten dit landschapstype komt de soort niet voor. Binnen het plangebied en directe omgeving is een dergelijk biotoop niet aanwezig en is de soort niet te verwachten.

3.8 Overige soorten

Uit het veldonderzoek, de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan geconcludeerd worden dat geen beschermde of bedreigde vissen, en andere ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn.

4 Ecologische paragraaf

In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met Europese en nationaal beleid en wetgeving ten aanzien van de natuurbescherming. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gevolgen van natuurwet- en regelgeving voor dit bestemmingsplan zijn in beeld gebracht in een natuurtoets.

Voor wat betreft de gebiedsbescherming geldt dat in en in de nabijheid van het plangebied geen sprake is van gebieden die zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in de zin van de Europese Vogel- of Habitatrichtlijn.

Volgens de kaart 'Concretisering EHS' uit de Atlas van Drenthe (2008) ligt het plangebied in een ecologische verbindingszone, maar het is nog geen Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het is ook geen robuuste verbindingszone. De spelregels van de EHS gelden (nog) niet voor dit gebied. Ecologische verbindingszones komen volgens de Provincie Drenthe als EHS op kaart als ze voldoende ingevuld en uitgewerkt zijn.

Ecologische verbindingszones zijn regionale verbindingszones die vooral gebruik maken van bestaande landschapsstructuren.

Ook enkele beekdalen (zoals in deze situatie het dal van het Oude Diep) zijn aangewezen als ecologische verbindingszone.

Het naast het plangebied gelegen Spaarbankbos maakt wel onderdeel uit van de EHS.

De aard van de plannen (realisatie van een landgoed) leidt naar verwachting niet tot een negatief effect op het functioneren van de EHS. De voorgestelde plannen met ruimte voor bos, heischrale milieus en water kunnen zelfs een positieve bijdrage aan de EHS leveren.

Er zijn geen waardevolle ecologische structuren aanwezig zoals vermeld op de POP II-kaart 7.

Bij de soortenbescherming is de Flora- en faunawet van belang en eventueel het provinciaal soortenbeleid. In de Flora- en faunawet wet is bepaald dat beschermde dieren die in de wet zijn of worden aanwezen, niet gedood, gevangen of opzettelijk verontrust mogen worden, dat planten niet geplukt of verzameld mogen worden en dat het niet is toegestaan om nesten, holen of andere vaste rust- verblijfplaatsen van dieren te beschadigen, vernietigen of te verstoren. Het bevoegd gezag kan onder voorwaarden een ontheffing van de verbodsbepalingen verlenen.

Uit de natuurtoets komt naar voren dat de ecologische kwaliteiten van het plangebied beperkt zijn. Binnen het bestemmingsplangebied zijn - met uitzondering van broedvogels - geen juridisch zwaarder beschermde soorten van Flora- en faunawet tabel 2/3 of 'bedreigde' of 'ernstig bedreigde' soorten van Rode lijsten bekend. In het aangrenzende Spaarbankbos zijn de strikt beschermde Das, middelhoog beschermde Eekhoorn, mogelijk Levendbarende hagedis en broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig (Buizerd, Boomvalk, Torenvalk, Ransuil en Bosuil). De functionaliteit voor de leefomgeving is voor geen van deze soorten n het geding. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben op middelhoog en strikt beschermde soorten en vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Er is sprake van een bestemmingsplanwijziging. Het nieuwe bestemmingsplan wordt op het punt van vigerende natuurwet- en regelgeving uitvoerbaar geacht.

5 Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Creemers, R. & J. van Delft (red.) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS Leiden.
- Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Leest, A. van der, Th. Spek & H. Stam (2006). Grote Historische Atlas Drenthe. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Drenthe (www.provincie.drenthe.nl).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Swaay, C. van & M. Wallis de Vries (2000). Beschermingsplan Veevlinders 2001-2005 Rapport VS2000.016. De Vlinderstichting, Wageningen.
- Vries, E. de & P.M. van den Brandhof (2006). Verspreidingsonderzoek van de Poelkikker in Hoogeveen, 2006; Toelichting op de resultaten van het onderzoek naar het voorkomen van Poelkikker in 9 km-hokken in de gemeente Hoogeveen. Rapport 06-163. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Vries, J. de (2007). Verslag veevlinders 2007. Nieuwsbrief Vlinderwerkgroep Drenthe 16(2): 8-10.
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Werkgroep Florakartering Drenthe (1999). Atlas van de Drentse Flora. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: INRICHTINGSPLAN

Bron: Eelerwoude

BIJLAGE II: INSTANDHOUDINGDOELSTELLINGEN NATURA 2000-GEBIED 'DWINGELDERVELD'

		SVI	Doelst.	Doelst.	Doelst.	Draagkracht	Draagkracht
		Landelijk	Opp.vl.	Kwal.	Pop.	aantal vogels	aantal paren
Habitattypen							
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	=	>			
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	>			
H2330	Zandverstuivingen	--	=	=			
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	= (<)	=			
H3160	Zure vennen	-	>	>			
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>			
H4030	Droge heiden	--	=	>			
H5130	Jeneverbesstruwelen	-	=	>			
H6230	*Heischrale graslanden	--	>	=			
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	--	>	>			
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>			
H7120	Herstellende hoogvenen	+	= (<)	>			
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>			
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	=	>			
H9190	Oude eikenbossen	-	>	>			
Habitatsoorten							
H1166	Kamsalamander	-	>	>	=		
Broedvogels							
A004	Dodaars	+	=	=			50
A008	Geoorde fuut	+	=	=			40
A236	Zwarte Specht	+	=	=			15
A246	Boomleeuwerik	+	=	=			40
A275	Paapje	--	>	>			20
A276	Roodborsttapuit	+	=	=			80
A277	Tapuit	--	>	>			20
Niet-broedvogels							
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		50	
A039b	Toendrarietgans	+	=	=		5900	
A052	Wintertaling	-	=	=		130	
A056	Slobeend	+	=	=		7	

Legenda	
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

BIJLAGE III: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;

Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten vogels met uitzondering van gedomesticeerde vogels;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten amfibieën en reptielen;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten vissen, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;

Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?

Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

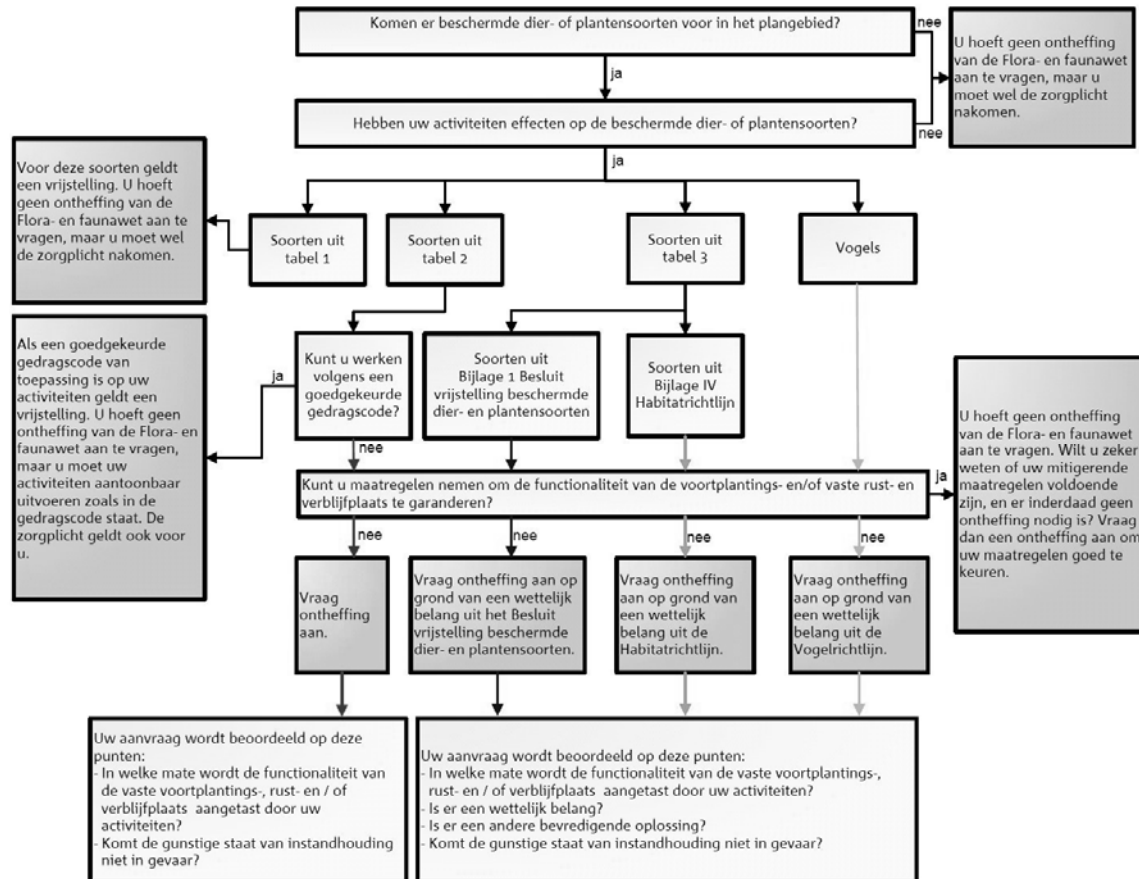
Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu
wezenlijke gunstige effecten (e)
Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels³.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd⁴. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

³ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d en de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

⁴ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.